Observatielijst Groepsfunctioneren

Toelichting

De ‘Observatielijst Groepsfunctioneren’ is verdeeld in twee leeftijdscategorieën: kinderen tot 1,5 jaar en kinderen ouder dan 1,5 jaar.
Met de lijst wordt de groep als geheel geobserveerd, door een of meer leidsters. Voor elke groep wordt een dag tot een week uitgetrokken, afhankelijk van de samenstelling van de groep. Dus als de groep iedere dag anders is samengesteld, moet er vijf dagen worden geobserveerd om een compleet beeld te krijgen.

De ‘Observatielijst Groepsfunctioneren’ bestaat uit de volgende onderdelen:
– gedragsbeschrijvingen per leeftijdscategorie;
– observatieformulieren (met korte beschrijvingen) per leeftijdscategorie;
– vragenlijst voor leidsters.
– notatieformulier.

Voorbereiding

- ❑ Maak een indeling van observatiedagen op het notatieformulier: bepaal van tevoren welke leidster op welke dagen de groep gaat observeren.
- ❑ Leg de benodigde formulieren klaar in de groepsruimte:
  - gedragsbeschrijvingen passend bij de leeftijd van de kinderen in de groep;
  - observatieformulieren passend bij de leeftijd van de kinderen in de groep;
  - vragenlijst voor leidsters.
- ❑ Lees de beschrijvingen van de zeven kenmerken van welbevinden door.
- ❑ Lees de gedragsbeschrijvingen goed door. Je weet nu waar je op moet letten. Bij elke situatie staan twee beschrijvingen: ‘1 of 2’ (positief) en ‘4 of 5’ (negatief). Als je vindt dat de beschrijving erg overeenkomt met het gedrag van de groep, scoor je een 1 (als het positief is) of 5 (als het negatief is). Als je vindt dat de beschrijving een beetje overeenkomt met het gedrag van de groep, scoor je een 2 (als het een beetje positief is) of een 4 (als het een beetje negatief is). De score 3 gebruik je als je vindt dat de groep zich niet echt prettig voelt (1 of 2), maar ook niet echt onprettig (4 of 5).
  Onder aan het observatieformulier, bij ‘opmerkingen’, kun je dingen opschrijven die je opgevallen zijn in het gedrag van de groep en die volgens jou niet passen in de gedragsbeschrijvingen.
- ❑ Lees de observatieformulieren door: de beschrijvingen in het observatieformulier zijn een verkorte weergave van de gedragsbeschrijvingen.

Invullen van de formulieren

- ❑ Leg de observatieformulieren open in de groepsruimte neer, zodat je er af en toe een blik op kunt werpen en weer verder kunt observeren.
- ❑ Kijk eerst enige tijd naar de groep en leef je in de verschillende kinderen in. Wat doen ze? Hoe spelen ze? Hoe kijken ze? Hoe reageren ze op jou? Spelen ze samen of vooral alleen? Denk je dat kinderen het een prettige groep vinden om in te verkeren?
- ❑ Kijk het liefst in een paar verschillende situaties: bijvoorbeeld tijdens het brengen, tijdens de kring, tijdens vrij spelen. Natuurlijk ben je niet alleen maar aan het observeren. Je doet het tussen je andere werk door.
- ❑ Lees de korte beschrijvingen op het observatieformulier nog even door. Gebruik de omschrijving als hulp bij het kijken. Als je twijfelt, kijk je nog een tijdje naar de groep. Als je van een kenmerk een goede indruk hebt gekregen vul je dat in op het scoreformulier.
  - Zo neem je in de loop van de dag alle kenmerken door. Je mag de hele dag doen over het invullen van de observatielijst, en de volgorde van de kenmerken zelf bepalen.
  - Als je vindt dat je geen goede indruk van het groepsfunctioneren hebt kunnen geven omdat de groep ‘anders was dan anders’, kun je de observatie herhalen op een andere dag.
- ❑ Als de groep per dag wisselt, moet je een week lang elke dag observeren. Als je elke dag dezelfde groep kinderen hebt, is dit niet nodig.
- ❑ Observeer vooral hoe de groep op jou reageert en met je omgaat.
- ❑ Ga bij het invullen van het observatieformulier als volgt te werk:

- Lees de beide teksten met beschrijvingen en bepaal welke tekst je het meest herkenbaar vindt (de ‘1 of 2’-tekst of de ‘4 of 5’-tekst).
- Bepaal vervolgens of je de tekst helemaal (1 of 5) of enigszins (2 of 4) van toepassing vindt. Vul een 3 in als er geen sprake is van welbevinden, maar als er ook niet echt sprake is van zich onprettig voelen.
- Vul je keuze in op het observatieformulier.

❑ Na iedere observatie beantwoord je de vragen op de ‘Vragenlijst voor leidsters’; doe dit op dezelfde dag als de observatie.

Twee tips

- Pas op dat je bij de observatie van de groepskenmerken niet alleen op de oudere kinderen let, omdat die nu eenmaal meer geluid maken, meer doen en bewegen dan de jongere kinderen.
- Pas op dat je niet alleen kijkt naar de actieve (drukke) kinderen, omdat die nu eenmaal sneller in het oog springen dan de rustige kinderen.

Verwerking van de gegevens

❑ Neem de scores aan het eind van de dag over op het ‘Notatieformulier’.

❑ Voeg het notatieformulier, de observatieformulieren en de ‘Vragenlijst voor leidsters’ bij elkaar en bewaar ze op een vaste plaats.

Gedragsbeschrijvingen Groepsfunctioneren, babylijst (0 tot 1,5 jaar)

Sfeer

1 of 2
Er heerst rust in de groep, de sfeer is ontspannen en vrolijk. Veel baby's kijken geïnteresseerd om zich heen en hebben een vrolijke en alerte gezichtsuitdrukking. Zij maken geluidjes. De kinderen hebben plezier. Af en toe hoor je lachen of kraaien. Huilen is snel weer over. De leidster voelt zich prettig in de groep.
4 of 5
Er heerst onrust of apathie in de groep. Veel baby's kijken ongeïnteresseerd of angstig. Je hoort regelmatig gehuil of gejengel. Soms is het 'onnatuurlijk' stil. De leidster verveelt zich in de groep of heeft het gevoel dat zij handen tekort komt.

Spel

1 of 2
De meeste baby's zijn met iets bezig: zij onderzoeken, proeven, bekijken en bewegen het speelgoed. Ze bouwen ermee of passen het een in het ander. Zij spelen in elkaars buurt zonder elkaar pijn te doen. Het afpakken van elkaars speelgoed leidt niet tot grote huilpartijen. Zij zijn ook bezig met het oefenen van (nieuwe) motorische vaardigheden, zoals omrollen, gaan zitten, kruipen, staan en lopen.
4 of 5
De meeste baby's zijn niet echt bezig: ze houden het speelgoed maar korte tijd vast, pakken steeds iets anders zonder er echt iets mee te doen. Ze gooien met het speelgoed. Of ze willen steeds hetzelfde stukje speelgoed hebben. Zij zijn ook niet intensief bezig met het oefenen van (nieuwe) motorische vaardigheden, zoals omrollen, gaan zitten, kruipen, staan en lopen.

Activiteiten

1 of 2
De meeste baby's reageren enthousiast op activiteiten, zoals zingen, voorlezen, muziek luisteren, aan tafel gaan, of buiten wandelen.
4 of 5
De meeste baby's reageren lauw of ongeïnteresseerd op activiteiten, zoals zingen, voorlezen, muziek luisteren, aan tafel gaan of buiten wandelen.

Gebruik van de ruimte

1 of 2
De meeste baby's voelen zich vrij om de hele ruimte te gebruiken. Ze zijn vertrouwd met de ruimte en weten waar ze (bepaald) speelgoed kunnen vinden. Zij hebben een voorkeur voor een bepaalde hoek of plek.
4 of 5
De meeste baby's blijven op een plek of kruipen doelloos rond. Zij kennen de ruimte niet goed en weten niet waar (een bepaald stuk) speelgoed te vinden is. Zij kunnen het speelgoed niet zelf pakken. De baby's hebben geen duidelijke voorkeur voor een bepaalde plek.

Baby's onderling

1 of 2
De baby's zijn geïnteresseerd in elkaars bezigheden: ze kijken ernaar, kruipen naar elkaar toe, willen ook doen wat de ander doet. Ze reageren met een lach of beweging op toenadering door een andere baby. Ze doen elkaar niet vaak pijn. Ze kunnen elkaar iets geven of reageren op aanwijzingen van de leidster daarover ('aai' of 'geef maar').
4 of 5
De baby's zijn niet geïnteresseerd in elkaars bezigheden. Ze proberen contact met andere baby's te vermijden of reageren er angstig op. Ze doen elkaar regelmatig pijn, houden speelgoed angstvallig bij zich en reageren niet op aanwijzingen van de leidster daarover ('aai' of 'geef maar').

Relatie met de leidsters

1 of 2
De baby's reageren op initiatieven van de leidsters. Zij volgen wat zij doen en vinden het leuk om met hen te spelen of te knuffelen. Ze volgen hun aanwijzingen op ('kom maar', 'geef maar hier', 'nee'). De baby's nemen zelf ook initiatieven: ze komen naar de leidsters toe, heffen de armpjes op om opgetild te worden, of wijzen hun iets aan dat ze willen hebben.
4 of 5
De baby's reageren vaak niet of negatief op initiatieven van de leidsters om samen met iets te spelen of op schoot te komen zitten. Ze geven ook geen gehoor aan hun aanwijzingen ('kom maar', 'geef maar', 'nee'). De baby's nemen weinig initiatieven naar de leidsters toe: ze laten niet blijken dat ze hulp willen of dat ze opgetild willen worden.

Structuur

1 of 2
Het kost weinig moeite om de baby's mee te krijgen in het dagritme van spelen, activiteiten, eten, drinken, verschonen en slapen dat de leidsters aanhouden. Het dagritme is verschillend per baby, afhankelijk van de leeftijd en de individuele behoeften van de baby. De leidsters kunnen helder zicht houden op het dagritme van iedere baby en kunnen dat inpassen in de zorg voor de totale groep. De baby's eten en drinken merendeels goed, gaan rustig slapen en worden over het algemeen niet huilend wakker. De baby's herkennen of verwachten regelmatig terugkerende programmaonderdelen zoals zingen, voorlezen en fruit eten.
4 of 5
Het kost moeite om een duidelijk dagritme van spelen, activiteiten, eten, drinken, verschonen en slapen aan te houden. Of het dagritme is niet aangepast aan de verschillende behoeften van de baby's. De leidsters hebben moeite om de verschillende dagritmes van de baby's in te passen in de zorg voor de totale groep. Veel baby's eten en drinken slecht, gaan huilend slapen en worden huilend weer wakker. De baby's tonen geen verwachtingen of herkenning ten aanzien van het dagprogramma zoals fruit eten, voorlezen en zingen.

Observatieformulier Groepsfunctioneren, babylijst (0 tot 1,5 jaar)

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

Sfeer	**Spel**	**Activiteiten**
1 of 2 • Er heerst rust in de groep. • De sfeer is ontspannen en vrolijk. • De baby's hebben vrolijke alerte gezichtsuitdrukkingen. • Ze maken geluidjes. • Ze hebben plezier. • Af en toe hoor je lachen of kraaien. • Huilen is snel weer over. • De leidster voelt zich prettig in de groep.	**1 of 2** • De meeste baby's zijn met iets bezig: ze onderzoeken, proeven, bekijken en bewegen speelgoed. • Ze bouwen met speelgoed of passen het in elkaar. • Ze spelen in elkaars buurt zonder elkaar pijn te doen. • Afpakken van elkaars speelgoed leidt niet tot grote huilpartijen.Ze oefenen (nieuwe) motorische vaardigheden: omrollen, gaan zitten, kruipen, staan en lopen.	**1 of 2** • De meeste baby's reageren enthousiast op activiteiten, zoals zingen, voorlezen, muziek luisteren, aan tafel gaan of buiten wandelen.
4 of 5 • Er heerst onrust of apathie in groep. • Veel baby's kijken ongeïnteresseerd of angstig. • Je hoort regelmatig gehuil of gejengel. • Soms is het 'onnatuurlijk' stil. • De leidster verveelt zich in de groep. • Of de leidster heeft het gevoel dat zij handen tekort komt.	**4 of 5** • De meeste baby's zijn niet echt bezig: houden speelgoed maar kort vast, pakken steeds iets anders, zonder er echt iets mee te doen. • Ze gooien met speelgoed. • Of ze willen steeds hetzelfde stuk speelgoed hebben. • Ze zijn niet intensief (nieuwe) motorische vaardigheden aan het oefenen, zoals omrollen, gaan zitten, kruipen, staan en lopen.	**4 of 5** • De meeste kinderen reageren lauw of ongeïnteresseerd op activiteiten, zoals zingen, voorlezen, muziek luisteren, aan tafel gaan of buiten wandelen.
SCORE 1 2 3 4 5	**SCORE 1 2 3 4 5**	**SCORE 1 2 3 4 5**
Opmerkingen:	*Opmerkingen:*	*Opmerkingen:*

Observatieformulier Groepsfunctioneren, babylijst (0 tot 1,5 jaar)

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

Gebruik van de ruimte	**Baby's onderling**
1 of 2 • De meeste baby's voelen zich vrij om de hele ruimte te gebruiken. • Ze zijn vertrouwd met de ruimte, weten waar ze bepaald speelgoed kunnen vinden. • Ze hebben een voorkeur voor bepaalde hoek of plek.	**1 of 2** • De meeste baby's zijn geïnteresseerd in elkaars bezigheden: kijken ernaar, kruipen naar elkaar toe, willen doen wat ander doet. • Ze reageren met lach of beweging op toenadering door andere baby. • Ze doen elkaar niet vaak pijn. • Ze kunnen elkaar iets geven of reageren op aanwijzingen van de leidsters daarover ('aai' of 'geef maar').
4 of 5 • Veel kinderen blijven op één plek of kruipen doelloos rond. • Ze lijken de ruimte niet goed te kennen en weten niet waar (bepaald) speelgoed te vinden is. • Ze kunnen speelgoed niet zelf pakken. • Ze hebben geen duidelijke voorkeur voor bepaalde hoek of plek.	**4 of 5** • Ze zijn niet geïnteresseerd in elkaars bezigheden. • Ze proberen contact met andere baby's te vermijden of reageren er angstig op. • Ze doen elkaar regelmatig pijn. • Ze houden speelgoed angstvallig bij zich en reageren niet op aanwijzingen van de leidsters hierover ('aai' of 'geef maar')
SCORE 1 2 3 4 5	**SCORE 1 2 3 4 5**
Opmerkingen:	*Opmerkingen:*

Observatieformulier Groepsfunctioneren, babylijst (0 tot 1,5 jaar)

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

Relatie met de leidster	**Structuur**
1 of 2 • De baby's reageren op initiatieven van de leidster. • Ze volgen wat zij doet. • Ze vinden het leuk om met haar te spelen of te knuffelen. • Ze volgen haar aanwijzingen op ('kom maar', 'geef maar', 'nee'). • Ze nemen ook zelf initiatieven naar de leidster: komen naar haar toe, heffen armpjes op om opgetild te worden, of wijzen haar iets dat ze willen hebben.	**1 of 2** • Het kost weinig moeite om de groep mee te krijgen in het dagritme van spelen, activiteiten, eten, drinken, verschonen en slapen dat de leidsters aanhouden. • Het dagritme is verschillend per baby, afhankelijk van leeftijd en individuele behoeften. • De leidsters hebben helder zicht op het dagritme van iedere baby en kunnen dat inpassen in de zorg voor de totale groep. • De baby's eten en drinken merendeels goed, gaan rustig slapen en worden rustig wakker. • Ze herkennen of verwachten regelmatig terugkerende programmaonderdelen zoals zingen, voorlezen en fruit eten.
4 of 5 • Ze reageren niet of negatief op initiatieven van de leidster om samen te spelen of op schoot te komen zitten. • Ze geven geen gehoor aan haar aanwijzingen ('kom maar', 'geef maar', 'nee'). • Ze nemen weinig initiatieven naar de leidster: ze laten niet blijken dat ze hulp willen of dat ze opgetild willen worden.	**4 of 5** • Het kost veel moeite om duidelijk dagritme van spelen, activiteiten, eten, drinken, verschonen en slapen aan te houden. • Of het dagritme is niet aangepast aan verschillende behoeften van baby's. • De leidsters hebben moeite om verschillende dagritmes van baby's in te passen in de zorg voor de totale groep. • Veel baby's eten en drinken slecht, gaan huilend slapen en worden huilend weer wakker. • Ze tonen geen verwachtingen of herkenning ten aanzien van het dagprogramma zoals fruit eten, voorlezen of zingen.
SCORE 1 2 3 4 5	**SCORE 1 2 3 4 5**
Opmerkingen:	*Opmerkingen:*

Gedragsbeschrijvingen Groepsfunctioneren (1,5 tot 12 jaar)

Onderstaande beschrijvingen zijn voor groepen met overwegend kinderen ouder dan 1,5 jaar.

Sfeer

1 of 2
Er heerst een ontspannen, vrolijke en gezellige sfeer in de groep: er wordt gelachen en onderling gepraat. Een aantal kinderen praat of zingt in zichzelf tijdens het spel. De kinderen hebben plezier: er wordt nogal eens hardop geschaterd, gedanst of gesprongen. De meeste kinderen hebben een ontspannen of tevreden gezichtsuitdrukking. Op andere momenten is de groep juist weer rustig. De leidster heeft een rustig gevoel in de groep.
4 of 5
Er heerst een onrustige, rumoerige sfeer in de groep: je hoort regelmatig gehuil, ruzie, gillen, mopperen of protesteren. De meeste kinderen hebben een ontevreden, verveelde of angstige gezichtsuitdrukking. In plaats van onrustig kan de groep ook onnatuurlijk stil zijn: je hoort weinig geluid en je ziet weinig beweging bij de kinderen. De leidster heeft het gevoel dat zij voortdurend overal tegelijk moet zijn.

Spel

1 of 2
De meeste kinderen in de groep zijn alleen of in groepjes aan het spelen. (Bijna) iedereen heeft iets te doen en niemand verveelt zich. De kinderen regelen hun spel zelf: wat ze spelen en hoe ze spelen. Ze hebben weinig aanmoediging nodig om aan het spelen te blijven.
4 of 5
De meeste kinderen in de groep spelen niet echt: ze lopen, rennen of kruipen maar wat door de ruimte zonder met iets bezig te zijn. De kinderen zijn niet geconcentreerd met iets bezig. Ze breken hun spel snel af om ergens anders heen te gaan of rond te kijken. Of ze smijten met het speelgoed. De leidster kan ze moeilijk tot spelen brengen.

Activiteiten

1 of 2
De meeste kinderen reageren enthousiast op (nieuwe) activiteiten, zoals naar buiten gaan, aan tafel gaan of een liedje gaan zingen. Je kunt merken dat ze er zin in hebben. De kinderen maken zelf ook duidelijk wat ze willen gaan doen. De ideeën komen niet alleen van de leidster.
4 of 5
De meeste kinderen reageren lauw en ongeïnteresseerd op (nieuwe) activiteiten. Je kunt merken dat ze vooral hun tijd aan het doorkomen zijn. De kinderen zijn passief en wachten af tot de leidster iets voorstelt.

Gebruik van de ruimte

1 of 2
De meeste kinderen voelen zich vrij om de hele ruimte te gebruiken voor hun spel. Ze zijn vertrouwd met de ruimte(s): ze weten alles te vinden en ‘zorgen’ zelf ook voor de ruimte(s), in de zin van (helpen) opruimen.
4 of 5
Veel kinderen blijven vooral op dezelfde plaats bezig. Zij tonen weinig initiatief om alle gedeelten van de ruimte(s) te gebruiken. Zij lijken de ruimte niet goed te kennen en weten niet waar alles staat. Zij hebben geen ‘zorg’ voor de ruimte(s).

Onderlinge relaties

1 of 2
De meeste kinderen hebben een of meer kinderen in de groep met wie ze een speciale band hebben, maar ze spelen ook met andere kinderen. Er zijn weinig kinderen die buiten de groep staan of geplaagd worden.
4 of 5
Er zijn maar weinig kinderen die een speciale band met elkaar hebben. De kinderen zoeken elkaar niet speciaal op.

Onderlinge betrokkenheid

1 of 2
De meeste kinderen zijn bij elkaar betrokken: ze luisteren naar elkaar, helpen elkaar, houden rekening met elkaar, komen voor elkaar op. Ze kijken geïnteresseerd naar elkaars spel of gaan met elkaar meedoen. Ze zijn in staat om onderlinge conflicten op te lossen, eventueel met hulp van de leidster.
4 of 5
De kinderen zijn niet bij elkaar betrokken: ze kijken niet wat de ander aan het doen is, ze helpen andere kinderen niet. Er is regelmatig sprake van ruzie en verstoring van elkaars spel.

Reactie op de leidster

1 of 2
De groep is beïnvloedbaar en goed in de hand te houden. De kinderen luisteren naar de leidster(s). Ze kunnen uitgelaten reageren maar zijn ook weer gemakkelijk in het gareel te krijgen.
4 of 5
De groep is moeilijk te beïnvloeden. Rumoerigheid is door de leidster niet makkelijk te stoppen en lang niet alle kinderen doen direct mee met groepsactiviteiten, zoals naar buiten gaan of gaan eten. De leidster(s) moeten veel kinderen individueel manen om mee te doen.

Relatie met de leidster

1 of 2
De meeste kinderen zijn op de leidster(s) gericht, zonder van haar afhankelijk te zijn. Ze roepen haar bij de naam, vragen haar regelmatig iets of laten haar iets zien. Bij een probleem roepen de kinderen de leidster erbij. Ze helpen de leidster.
4 of 5
De meeste kinderen zijn niet op de leidster(s) gericht. Ze lijken zich weinig bewust van haar aanwezigheid. Ze vragen haar aandacht niet en laten haar niet zien wat ze aan het doen zijn. Of er zijn juist veel kinderen die zich overmatig vastklampen aan de leidster en afhankelijk zijn van haar aanwezigheid en aandacht.

Structuur en regels

1 of 2
Het kost weinig moeite om de groep mee te krijgen in het dagritme en de regels die de leidster aanhoudt. De meeste kinderen accepteren de groepsregels. Voor de jongere kinderen gaat het om zaken als eet- en drinkgewoonten, samen opruimen, blijven zitten in de kring en de speelrituelen. Voor de oudere kinderen zijn dit de regels voor ruimtegebruik, buiten spelen of opruimen.
4 of 5
Het kost veel moeite om de groep mee te krijgen in het dagritme en de groepsregels. De kinderen tornen voortdurend aan de grenzen en proberen uit hoe ver ze kunnen gaan. Jonge kinderen blijven bijvoorbeeld niet aan tafel zitten tijdens het eten. Oudere kinderen zijn opstandig of vergeten steeds de regels.

Observatieformulier Groepsfunctioneren, babylijst (1,5 tot 12 jaar)

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

Sfeer	**Spel**	**Activiteiten**
1 of 2 • Er heerst een ontspannen, vrolijke, gezellige sfeer in de groep. • Er wordt gelachen, gepraat; een aantal kinderen praat of zingt in zichzelf tijdens spel. • De kinderen hebben plezier: er wordt hardop geschaterd, gedanst, gesprongen. • De meeste kinderen hebben een ontspannen, tevreden gezichtsuitdrukking. • Op een ander moment is de groep weer rustig. • De leidster heeft een rustig gevoel in groep.	**1 of 2** • De meeste kinderen zijn alleen of in groepjes aan het spelen. • Bijna iedereen heeft iets te doen, niemand verveelt zich. • Ze regelen zelf wat en hoe ze spelen • Ze hebben weinig aanmoediging nodig om zelf te spelen.	**1 of 2** • De meeste kinderen reageren enthousiast op activiteiten, zoals naar buiten gaan, aan tafel zitten, liedje zingen. • Je kunt merken dat ze er zin in hebben. • Ze maken ook zelf duidelijk wat ze willen gaan doen: ideeën komen niet alleen van de leidster.
4 of 5 • Er heerst een onrustige, rumoerige sfeer in de groep. • Je hoort regelmatig gehuil, ruzie, gillen, mopperen of protesteren. • De meeste kinderen hebben een ontevreden, verveelde, of angstige gezichtsuitdrukking. • De groep kan ook onnatuurlijk stil zijn: je hoort weinig geluid en ziet weinig beweging bij de kinderen. • De leidster heeft het gevoel dat zij overal tegelijk moet zijn	**4 of 5** • De meeste kinderen spelen niet echt. • Ze lopen, rennen of kruipen maar wat door de ruimte zonder met iets bezig te zijn. • Ze zijn niet geconcentreerd met iets bezig. • Ze breken spel snel af. • Of ze smijten met speelgoed. • De leidster kan ze moeilijk tot spelen brengen	**4 of 5** • De meeste kinderen reageren lauw en ongeïnteresseerd op activiteiten. • Ze zijn vooral de tijd aan het doorkomen. • Ze zijn passief, wachten tot de leidster iets voorstelt.
SCORE 1 2 3 4 5	**SCORE 1 2 3 4 5**	**SCORE 1 2 3 4 5**
Opmerkingen:	*Opmerkingen:*	*Opmerkingen:*

Observatieformulier Groepsfunctioneren, babylijst (1,5 tot 12 jaar)

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

Gebruik van de ruimte	**Onderlinge relaties**	**Onderlinge betrokkenheid**
1 of 2 • De meeste kinderen voelen zich vrij om de hele ruimte te gebruiken. • Ze zijn vertrouwd met de ruimte(s), weten alles te vinden. • Ze zorgen ook voor de ruimte(s): ze helpen opruimen.	**1 of 2** • De meeste kinderen hebben met een of meer kinderen in de groep een speciale band. • Ze spelen ook met andere kinderen. • Maar weinig kinderen staan buiten de groep of worden geplaagd.	**1 of 2** • De meeste kinderen zijn bij elkaar betrokken: ze luisteren naar elkaar, helpen elkaar, houden rekening met elkaar, komen voor elkaar op. • Ze kijken geïnteresseerd naar elkaars spel of gaan met elkaar meedoen. • Ze zijn in staat onderlinge conflicten op te lossen, eventueel met hulp van de leidster.
4 of 5 • Veel kinderen blijven op dezelfde plaats bezig. • Ze tonen weinig initiatief om de hele ruimte te gebruiken. • Ze lijken de ruimte niet goed te kennen, weten niet waar alles staat. • Ze hebben geen zorg voor de ruimte.	**4 of 5** • Maar weinig kinderen hebben een speciale band met elkaar. • Ze zoeken elkaar niet speciaal op.	**4 of 5** • De kinderen zijn niet bij elkaar betrokken: ze kijken niet wat anderen doen, helpen anderen niet. • Er is regelmatig ruzie en verstoring van elkaars spel.
SCORE 1 2 3 4 5	**SCORE 1 2 3 4 5**	**SCORE 1 2 3 4 5**
Opmerkingen:	*Opmerkingen:*	*Opmerkingen:*

Observatieformulier Groepsfunctioneren, babylijst (1,5 tot 12 jaar)

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

Reactie op de leidster	Relatie met de leidster	Structuur en regels
1 of 2 • De groep is beïnvloedbaar. • De groep is goed in de hand te houden. • De kinderen luisteren naar de leidster. • Ze kunnen uitgelaten reageren, maar zijn ook weer makkelijk in het gareel te krijgen.	**1 of 2** • De meeste kinderen zijn op de leidster gericht, zonder van haar afhankelijk te zijn. • Ze roepen haar bij haar naam, vragen haar regelmatig iets of laten dingen zien. • Bij een probleem roepen ze de leidster erbij. • Ze helpen de leidster.	**1 of 2** • Het kost weinig moeite om de groep mee te krijgen in dagritme en regels. • De meeste kinderen accepteren groepsregels. • Voor jongere kinderen gaat het bijvoorbeeld om eet- en drinkgewoonten, samen opruimen, blijven zitten in de kring, speelrituelen. • Voor oudere kinderen gaat het bijvoorbeeld om regels voor ruimtegebruik, buiten spelen of opruimen.
4 of 5 • De groep is moeilijk te beïnvloeden. • De leidster kan rumoerigheid niet makkelijk stoppen. • Lang niet alle kinderen doen mee aan groepsactiviteiten, zoals naar buiten gaan of gaan eten. • De leidster moet veel kinderen individueel manen om mee te doen.	**4 of 5** • De meeste kinderen zijn niet op de leidster gericht: ze lijken zich weinig bewust van haar aanwezigheid. • Ze vragen haar aandacht niet, laten haar niet zien wat ze aan het doen zijn. • Of veel kinderen klampen zich erg aan haar vast. • Ze zijn afhankelijk van haar aanwezigheid en aandacht.	**4 of 5** • Het kost veel moeite om de groep mee te krijgen in dagritme en groepsregels. • Ze tornen voortdurend aan grenzen en proberen uit hoe ver ze kunnen gaan. • Jonge kinderen blijven bijvoorbeeld niet aan tafel zitten tijdens het eten. • Oudere kinderen zijn opstandig of vergeten steeds de regels.
SCORE 1 2 3 4 5	**SCORE 1 2 3 4 5**	**SCORE 1 2 3 4 5**
Opmerkingen:	*Opmerkingen:*	*Opmerkingen:*

Vragenlijst voor leidsters

Groep: _____

Geobserveerd door: _____

Datum observatie: _____

1. Had je dit resultaat verwacht voordat je ging observeren? (Komt het overeen met het beeld dat je al had van deze groep of heb je andere dingen gezien?)

❑ Ja

Opmerkingen/toelichting: _____

_____

❑ Nee

Opmerkingen/toelichting: _____

_____

❑ Min of meer

Opmerkingen/toelichting: _____

_____

2. Geef in een paar trefwoorden jouw gevoelens over deze groep weer (in positieve en/of negatieve zin).

_____

_____

_____

_____

_____

3. De relatie tussen de leidsters onderling is van invloed op de sfeer in de groep. Een positief onderling contact blijkt bijvoorbeeld uit: opgewekt zijn tegen elkaar, met elkaar praten over de kinderen en hun dagelijks leven en elkaar helpen bij de zorg voor de kinderen. De kinderen kunnen ook merken dat de leidsters zich prettig voelen in de groepsruimte. Als het contact tussen de leidsters niet zo goed is, zullen de kinderen dat ook merken.
Geef in een paar woorden jouw gevoelens weer over de relatie met je collega(s).

_____

Zijn er dingen die je zou willen veranderen?

_____

_____

_____

_____

_____

4. Zijn je bijzonderheden opgevallen tijdens de observatie?

_____
_____
_____
_____

5. Welke adviezen heb je voor de verbetering van het groepsfunctioneren?

❑ Punten die ik zelf wil veranderen:

_____
_____
_____
_____
_____

❑ Punten die mijn collega's en ik samen zouden moeten veranderen:

_____
_____
_____
_____
_____

❑ Punten die de organisatie zou moeten veranderen:

_____
_____
_____
_____
_____

❑ Punten in de afstemming met ouders die zouden moeten veranderen:

_____
_____
_____
_____
_____

6. Is er vervolgobservatie nodig?

❑ Nee

❑ Ja, deze observatie op korte termijn herhalen (de observatie is beïnvloed door omstandigheden, namelijk:

_____
_____
_____

❑ Ja, informatie aanvullen met observatie aan de hand van de 'Observatielijst Welbevinden Algemeen' en/of de 'Observatielijst Welbevinden in Situaties'

Notatieformulier Groepsfunctioneren, Babylijst

Groep: _____ *Periode observaties:*_____

Naam leidster	Dag / dagdeel	Sfeer	Spel	Activiteiten	Ruimte	Baby's onderling	Relatie met leidster(s)	Structuur

Notatieformulier Groepsfunctioneren

Groep: _____ *Periode observaties:* _____

Naam leidster	Dag / dagdeel	Sfeer	Spel	Activiteiten	Ruimte	Onderlinge relaties	Onderlinge betrokken-heid	Reactie op leidster(s)	Relatie met leidster(s)	Structuur